

Л. В. Кадол,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В економіці України, яка реформується, надзвичайно важливе значення має формування й проведення інноваційної політики, що забезпечуватиме такі структурні перетворення народного господарства країни, які дозволять їй випустити конкурентоспроможну продукцію світового рівня. Каталізатором структурних змін є інноваційна сфера, спрямована на заміну застарілих технологій більш прогресивними. Без інноваційного піднесення, відновлення основного капіталу неможливий вихід з економічної кризи. Це підтверджується досвідом промислово розвинутих країн, економічне зростання яких на 90% забезпечується за рахунок упровадження в промисловість нових знань і технологій. Тому активізація іноваційно – інвестиційної політики, дослідження механізмів фінансування, планування та управління інноваційними процесами, в тому числі і на державному рівні, є важливим сучасним завданням. Практична цінність таких досліджень зростає в період значного спаду ВВП та поглиблення макрофінансових дисбалансів 2014–2016 рр.

Віддача науково-технічного потенціалу знаходиться в чіткій залежності з часткою валового внутрішнього продукту, котра спрямована на наукові дослідження. Збільшення цієї частки дозволяє не тільки підвищувати науково-технічний потенціал, але й посилювати значення наукових досліджень. Світовий досвід затверджує, що при значенні цього показника менше ніж 0,4 % ВВП, наука може виконувати тільки соціально-культурну функцію. І тільки при збільшенні долі витрат на науку більше ніж 0,9 % ВВП наука починає впливати на ефективність технічного потенціалу.

Українська економіка демонструє невисокі показники інноваційності та знаходиться на початковому етапі становлення інноваційної економіки.

Для забезпечення стимулювання конкурентоспроможності ЄС у світі одним із п'яти цільових завдань стратегії «Європа – 2020» є збільшення наукоємності ВВП до 3% до 2020 року. У 2014 році держави – члени ЄС витратили близько 283 млрд. євро на виконання державних інноваційних розробок, частка яких у ВВП склала 2.03%, у 2004 році – 1.76%.

Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» визначає, що бюджетні витрати на наукові дослідження та розробки мають становити не менше ніж 1,7% ВВП. Але статистичні дані свідчать, що загальні витрати на наукову та науково-технічну діяльність (за рахунок усіх джерел) в Україні упродовж останніх 15 років були значно нижчими та не перевищували 1,3% ВВП. Для української економіки характерним є переважання самофінансування підприємствами інноваційної діяльності, коли витрати на інноваційну діяльність суб'єкти господарювання здійснюють за рахунок власних коштів. Після 2007 р.

частка фінансування інновацій за рахунок власних коштів помітно скоротилась на тлі постійного збільшення частки іноземних та інших джерел. При цьому частка державного фінансування залишалась стабільно низькою. Найбільший потік іноземних інвестицій припадає на 2009 та 2010 рр., але вже у 2011–2015 рр. відбувається стрімке падіння цього показника. Це можна пояснити тим, що кризові явища негативно позначилися на інвестиційній привабливості вітчизняної економіки.

Обраний Україною шлях інтеграції до Євросоюзу вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це ставить Україну перед вибором запровадження тієї моделі розвитку, яка прийнята ЄС за базову, тобто моделі інноваційного розвитку.

Література:

1. Богер О.В. Податкове регулювання становлення інноваційної економіки: дис. канд. екон. наук: 08.00.03/Богер Олена Володимирівна.- К., 2016. – 195с.
2. World and Global Economy Rankings on Economic Freedom 2015 [Електронний ресурс] // Сайт The Heritage Foundation. – Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/ranking>.
3. Human Development Report [Електронний ресурс] // Сайт United Nations Development Programme. – Режим доступу: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2013_RU.pdf.
4. Держстат України, 1998-2016, офіційний сайт ukrstat.gov.ua.

З. Д. Калініченко,
*к.е.н., доцент кафедри ЦПД
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ СИРОВИННОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Вплив структурних змін в економіці на динаміку показників називається структурним ефектом. Він позитивний, якщо структурні зміни супроводжуються високими темпами зростання економіки. Він від'ємний, якщо індекс структурних змін має невелику величину, при цьому економічні пропорції консервативні та має місце зменшення обсягів виробництва.

Регулювання структурних змін в економіці є завданням структурної політики. В широкому розумінні структурна політика держави — це обґрунтування цілей та характеру структурних перетворень, визначення комплексу заходів щодо підтримки розвитку тих елементів економічної системи, які забезпечують зростання та вирішення актуальних проблем.

Існує два типи структурної політики: пасивна та активна. Пасивна структурна політика полягає в тому, що держава створює правову базу для вільного переливання капіталу та праці з одних галузей в інші, але безпосередньо не втручається в інвестиційні процеси. Структура змінюється внаслідок змін у нормах прибутку. Якщо в певній галузі попит перевищує пропозицію, то в цій галузі норма прибутку зростає. Капітал з інших галузей вилучається власниками і вкладається в галузі з підвищеною нормою прибутку. При цьому норма при-